

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferenc-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

B lyegtelen levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Janosi-utca 35.,
illetve Kispást-tér 4. sz. alatt
R Vozáry Gyula tanárnál. — Ide
intezendők a kiadóhivatali illető
előfizetés, hirdetés, nyilttér
és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Jánosi-utca Czikora-féle házban, nem különben minden hazai pósthivatal.
Az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány uján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Utczai erkölcsök.

Valamikor régen a francia tudományos akadémia, a halhatatlanok egyesülete, pályadíjat tűzött ki e kérdés megfajtására: minő befolyással van a műveltség az erkölcsök nemesítésére? Nagyfejtű tudósok vetélkedtek a kérdés megfajtásán. A leggyönyörűbb tételekkel, sarkalatos igazságokkal igyekeztek bebizonyítani, hogy a műveltség fokozásával finomulnak az erkölcsök is, s mentől magasabb fokra hágott valamely nemzet a köznevelődés létráján, annál nagyobb erkölcsi érzete is, annál fogékonyabb lelke a nemesebb dolgok iránt.

Hanem egyszer előállott egy magának halhatatlanságot még nem igénylő ember s a történelemből vett bizonyítékok alapján kimutatta, hogy a dolog ép megfordítva áll, mert Görögország akkor jutott a római legiók igája alá, midőn tudományos műveltsége legmagasabb pontján állott s Rómában ép akkor uralkodtak a legundokabb erkölcsi bűnök, midőn hatalma s evvel karöltve műveltsége elérte fejlődésének tetőpontját. E férfiú Jean Jaques Rousseau volt.

A másfél századdal ezelőtt lefolyt tudományos vita, utóbb feltüntetett állításait az azóta lejátszódott történelem is igazolja. — de a Rousseau által felállított tételnek igazságát, a magyar nemzet műveltség-története mutatja legfényszerűbben. Egy pillantást vetve az évszázakoként megjelenő statisztikai közleményekre, lélekemelő példáit látjuk annak a rengeteg haladásnak, melyet nemzetünk az utóbb lefolyt husz esztendő alatt tett. Népiskoláink s az azokba járó tankötelesek száma meghuszoszorozódott; néhány száz lap és folyóirat hinti ezer meg ezer irányban a műveltség sugarait, — maga a főváros egy óriási faluból fényes világvárossá nőtte ki magát s még az oly provinciális kis városoknak is, mint Rimaszombat, százszorta előnyösebb képe van ma, mint volt ezelőtt csak egy évtizeddel is. Senki sem veheti szemünkre a henczegést.

TÁRCSA.

Ujságírói mesterség.

Nem nagyon régen történt, hogy egy falusi kirándulásom alkalmával egy régi barátommal kerültünk együvé, kivel már évek óta nem találkoztam, nem ugyan azért, mintha az óperenezias tenger terült volna el közöttünk, hanem mivel holmi apró félreértés miatt már évek óta szokásba vettük egymást, észre nem venni.

Idegen helyen találkoztunk, s természetesen úgy üdvözöltük egymást mintha örök idő óta egymás galléjához lettünk volna varva, s szent lett a béke.

Nem is lettünk volna magyar emberek, ha 5 perc múlva nem a 25 ik §-ról szólt volna az ének, mert hát ország világ tudja, hogy minden magyar született politikus, s értünk is hozzá szörnyen. Hogy szidtuk a kormányt Tiszával és pártjával együtt, azt hiszem ezt felesleges hosszasan bizonyítgatnom, mivel azóta már Szentiványi és Hanvay urak megyénk ellenzéki hangulatát okmányokkal bizonyították be. sőt nemrég a megyei közgyűlés határozata is kimondta mennyire rebellesek vagyunk, s a véderő törvényjavaslattal szemben annyira megyünk az ellenzékiességben, hogy még a főrendiháznak sem hagyunk békét.

„Többért-többre, szóról-szóra, majd szitokra, majd karóra” mondja Arany János a „Fülemlé”-ben, s mi is így jártunk.

Az eszmétársulás (kivált borközi állásban) nagyon gyorsan bekövetkezik, s egyszer csak azt vettük észre, hogy a „Gömör-Kishont” dolgoiban avatkozunk. — Nevezett barátom ugyanis ama rég várt és sokat jelentő újítást hozta elő, mely e lappal a tulajdonoscsere által következett be, s többek közt azt is állította, hogy a megye minden pennafogható embere fel lesz szólítva a közreműködésre, még én is.

Ne tréfázz komám! — mondom elszomorodva, hiszen én az írás mesterségét rég elfeledtem — még diák koromban, mikor az atyámnak is csak akkor írtam ha pénzt kértem tőle, azóta pedig, hogy magam keresem az enivalót, plane csak a nyomtatott betűt ismerem, s azt is csak az öregjé.

Már pedig komám, — mondja ő — mi reád számítottunk, hogy nem vonod meg közreműködésedet. És

ha városunknak minden ízében való előhaladásával büszkélkedünk, ha vetélkedve hasonlítjuk össze intézményeinket s társadalmunk külső képét jó szomszédainkkal s abból kitűnik, hogy egy fejjel mások előtt járunk. Ennek így kell lennie, mióta Rimaszombat a vármegyében magához ragadta a haegemoniát.

De van valami mégis a mi városunknak egy kissé furesa képet ad: az utczai erkölcs.

Indiskrét dolog ugyan, de annyira életbe vágó, hogy kénytelenek vagyunk vele a nyilvánosság előtt foglalkozni.

A száraz tény az, hogy esténként gomba módon elszaporodott kétes erkölcsű nők töltik meg az utczákat, kiknek modora és magaviselete káros befolyású a magát minden ifjúkori tévedéstől megóvni nem tudó fiatalokra. E nők üzelmeit elősegíti azon körülmény is, hogy városunkban, minden hónapban két hétig tart a még mindig Ázsiára emlékeztető kalendáriumi világitás; szaporítja a számot, a megromlott női eselések légiója, kiknek ötven százaléka mosogatás után eltávozik hazulról, s az éj hátralevő részét nem tölti gazdája lakásán. Akár csak a boulevardok leányai Párisban, avval a különbséggel, hogy ott még az erkölcstelenség is némileg a finomság és műveltség mezébe van öltöztetve, míg nálunk az utczai durvaságok miatt gyakran ablakainkat sem nyithatjuk ki a nélkül, hogy ártatlan gyermekeink erkölcsi érzetét ne tenők koczára.

Ez utczai élet szomorú következményeiről nemesak a kórházigazgató évi jelentéséből győződhetünk meg, hanem a képviselőtestület jegyzőkönyveiből is.

Elismerésre méltó dolog, hogy e botrányos állapot megszüntetésére — bár még mindig nem elegendő hatálylyal — de mégis tettek intézkedések, melyeknek foganatosítása a városi orvos teendői közé tartozik. Részünkről azt tartjuk, hogy az utczákon kóborló nők, eselések,

ellenőrzéséről is rendőrileg nagyobb hatálylyal kellene gondoskodni. Van törvény arra, hogy záros határidőn tul nöcseléseknek utczákon jární tilos; tudunk esetet arra, mikor a tilalom áthágói büntetést kaptak, — de azt is tapasztaljuk, hogy a rendőrségnek nem lévén ezer szeme, a kóbor nők oly biztosságban érzik magukat az utczákon, mintha törvényes engedélylyel bírnának.

Ez állapot megszüntetésére köznevelődési eszközökkel hatni egyelőre alig lehet, — de hatat a képviselő-testület s a rendőrség, melynek hatalmában van minden oly eszköz alkalmazása, mely e tekintetben célra vezetne.

Nekünk a Rousseau által felállított igazság megdöntésére kell törekednünk; — tudnunk kell azt, hogy társas életünknek s ebben minden intézményeinknek támasza és talpköve a tiszta erkölcs, melynek nem szabad megromlania. Vigyázzunk, hogy egy későbbi generatio ne mondjon felettünk súlyos ítéletet. —s.

A közigazgatási bizottságból.

A szeptember 9-iki ülésben jelen voltak az előadókön kívül a választott tagok közül Bornemisza István, Okolicsányi Gáspár, Szentmiklóssy Sándor és Hevessy Bertalan.

Alispán jelenti, hogy a tisztí karban, mely kötelességének megfelelt, változás nem fordult elő. Egy hanyagsági eset alkalmából intézkedés történt, hogy hasonló eset többé elő ne forduljon.

Említi a több helyen különösen, Veszveresen ismételve előfordult s nagy kárt okozott tüzeseket, melyek gyujtogatásnak következményei.

A rozsnói s két helyen a tornallyai járásban a szarvasmarhák között a köröm- és szájbetegség ütött ki, miért is intézkedés tételik, hogy ilyen helyekről a ragály tovább ne terjesztessék s e czébből a marhavásárok tartása meggyéknben is beszűnttetetik.

Pelsüczön a phylloxera konstatáltván, a pelsüczzi szőlő is phylloxera-zárlat alá helyezettett.

egészen. S azt nem jó felingerelni. Mert a szaktudós kegyetlen és irlgalmatlan fenévd!

Itt van ne, még semmit sem írtam, s már is magam ellen zuditottam legutóbbi szavaimmal egy egész eastot. Holnap már jön a sok czáfolat és replca, s úgy lerántanak, hogy tudom örökre elmegy a kedvem az ujságsínalástól, s talán már holnap 4-5 pár segéd is jelentkezik, s fele nevében ki a fületem, ki az orromat, ki a fel kezemet fogja követelni.

Ez azonban még mind semmi, ez alól könnyű kibújni; irok inkább mindegyikre k egy-egy nyilatkozatot, hogy abból, — amit én a tudósokról írtam — nem igaz egy szó sem. Megtették azt már nálamnál különb emberek is; nem veszték én azzal semmit.

Hogy pedig hány ilyen tartalmu nyilatkozatot kell írnom, azt bajos volna kiszámítani, mert mai világban temérdek a tudós ferfiu, mikor már az egy napos esecsemő is mind lángész, legalább is az anyja szemében. Ezen szavaimért azonnal leléptettek a mamák nőegyleti tiszteletbeli jegyzői állásomról, — ami ugyan még nem lett volna nagy hiba, de egyttal mind a három leány mamája — kiknek udvaroltam — azonnal kimondta, hogy ily kegyelet nélkül embert nem fogadhatnak el többé házuknál. Tehát három évi esokor-kiadás, éjjeli zeneköltés s mantill és esernyőhordozási közmunka egy rövid fél óra alatt tönkre ment.

Alig jelentek meg a lapban bocsánatkérő soraim, midőn mint valóságos k. k. Lieutentante in der Reserve — azonnal kapok egy rófnyi írást, hogy nyilatkozataim folytán stante pede jelenjek meg a hadbíróság előtt, s vagy verekedjem meg ezredem egész tisztikarával, vagy mondjak le tisztí rangomról. Egyéb nem is kellett! En bizony gulyás hussá nem aprítottam magamat senki kedvéért, de arról a tisztségről se szívesen mondok le, amit egy évi komiszkenyér evés, szobasurolás és elveim megtagadása árán keservesen kiálltam és ültem, részint kurtavason koplalva, részint kurtavas nélkül étkezve, de jól nem lakva.

Ez mind igen szép, de hát a becsület! Mit fog mondani az én barátom, ha ígéretemet be nem tartom? Meg van! Ugy is megígérte, hogy a nevem nem teszik ki a czikk alá, irok tehát névtelenül, így szabadon gorombáskodhatom, mint a kormánypárti „Spectator.”

Kedves barátom, támad fel bennem az öberzet,

elkezd egy agyondicsérni, hogy bámulva hallgatom, mi lesz ennek a vége? Szóval kisütötte reám nemesak azt, hogy titkos drámairó vagyok, mint Szász Károly O püspöksége, de azt is, hogy olyan universalis genie vagyok mint, mint . . . — kit is mondjak hirtelen mint például Hazaffy Verray János.

Ez az érve aztán döntött. Belyugodtam, hogy megpróbálom a dotgot, rászánok néhány tollszárat, megpróbálom elrágni, hátha?!

Arra azonban erősen felkértem, sőt nagyobb bizonyosság kedvéért meg is esküdtettem, hogy csak úgy teljesítem kívánságát, ha a nevémet ki nem írja a czikk alá, mivel én szörnyű goromba ember vagyok s nem szeretnék minduntalan párbajozni, lévén gorombaságom daczára is meglehetősen békességes ember, ha nem is ismeretes családapa és hazafi mint Spitzig Itzig.

Mikor aztán hazaértem s a borközi állással járó izgatottság fáradalmait kipihentem, akkor bosszankodtam még csak, hogy minek ígérek én olyan bolond dolgokat, aminek nem tudok eleget tenni.

„Ravaszhó lévén pedig az ember természeténél fogva” mondja többek közt (ha jól emlékszem) Honffy Keresztessy János népköltőnk, az jutott eszembe: hiszen boros fővel tett ígéretet nem okvetlenül szükséges megtartani, majd csak ellefejtji az én komám a dolgot, s így legkönnyebb lesz kényes helyzetemből kilábalni. Meg aztán miről is tudnék én írni, hiszen nem olvasok én soha semmit ujságon meg kalendáriumon kívül, elvagyok én maradvá a világtól.

Még valami bolondot találnék írni s aztán kinevet az egész nemes vármegye?

Akkor aztán eszembe jutott, hogy hátha valami okosat is tudnék írni, akkor mi lenne? — Boocsássák meg szerénytelenségemet, de hát még mindig ködös voltam, s ilyenkor ugy van az ember, mint a debreczeni taligás lova, azt hiszi, hogy „vir van ű benne is”. Okosat írni! nos hát tegyük fel, hogy olyat írnék, mi lenne akkor?

Akkor akármiről írnék is, ugy járnék, mint ahogy Jókai mondja: „annak az embernek, aki mindent tud, az a veszedelme van, hogy sok ember van a világon, aki csak egyet tud, de azt az egyet jobban tudja mint ő; ő mindent tud félig, ez pedig csak egyet tud, de

Egy férfi Petermann K.
Paczer Flentisz Endre.
Zsándár Szepessy Rezső.

Kezdeté 7 és fél óraker.

Helyárak: Körszék: 1 frt 50 kr. — Zártszék: 1 frt.
— Földszinti ülőhely: 60 kr. — Ülőhely: 50 kr. —
Karzati zártszék: 1 frt. — Karzati ülőhely: 60 kr. —
Karzati állóhely: 20 kr. — Estélyre bemeneti jegy 50 kr.
Felülfizetések köszönettel fogadják s hírlapilag nyug-
táztatnak. — Jegyek előre válthatók Debinszky
Gyula ur gyógyszerárában. — Este 6 órától a szini
penztáráál. — Szállás, előfogatok s jegyek biztosításáról
az elnökség készséggel gondoskodik.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**
Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernáth István.**

Nyiltér *)

Polonka, 1889. aug. 26.

Nyilatkozat.

Folyó év június végén, Vácokon rendezett multság alkal-
mával, Bodor Gábor erdészgyakornok, művelt társasághoz nem illő
magaviseletet tanúsított.

Ennek következtében aug. hó 4-én. nyílt társaság előtt, lelep-
telzetlenül véleményemet nyilvánítottam Bodor Gábor erdészgyakor-
noknak fentemlíttett viselése miatt. — Mire ő általán nemleges ma-
gaviseletet tanúsított.

Erre aug. 26-an levelet kaptam tőle, melyben boesánatkérés
követelt. — Ezt megtagadva, lovagias elégtételre késznek nyilat-
koztam.

Harmadnapra lovagias elégtételre felszólítottam, mit azonnal
elfogadtam: de én ideigleesen faluhelyen tartózkodván, kértem ellen-
felem segédeit addig türelemmel lenni míg segédei tisztre alkalmas
személyeket találók.

Legnagyobb igyekeztem dacára, helyi viszonyok miatt nem
voltam képes, egyelőre segédeket előállítani.

Ellenfelem ismerte e helyi viszonyokat, mindannak dacára,
követelte segédeim azonnali megnevezését Erre a kivételes helyi
viszonyok miatt egyelőre képtelen voltam, legnagyobb törekvésem
dacára.

Rövid idő múlva azon helyzetbe kerültem, hogy segédeimet
megnevezzem. Ők azonnal felszólították ellenfelem segédeit, a kellő
lépések megtétele végett; mire segédeim, legnagyobb megütközé-
sre, feleletül azt nyerték, hogy az ügyet ők befejezettek tekintik,
— okul felhozva azt, hogy a segédeim megnevezésére, általuk ön-
kényüleg kitűzött határidő elmúlt, sőt, hogy ők ennek következté-
ben a me. hatalmazást felőknek vissz. is adták. — Ellentétben az
authenticus párbaj szabályokkal, melyek alapos okok fennléte alkalm-
ával a halasztást tekintve veendőnek mondják.

Ezzel meg nem elégedhetve 24 óra határidő kitűzésével fel-
szólítottam ellenfelemet segédei megnevezésére, a kellő lépések
megtétele iránt. — 48 óra tefolyásával feleletül megint azt nyertem,
hogy az ügyet befejezettek tekintik.

Önézetem s lovagias gondolkodásomod nem engedi, hogy
beelégedjem ezzel.

Ennélfogva az ilyen világosan elítélhető eljárás után, kénytel-
en vagyok Bodor Gábor erdészgyakornokot szemtelen, alávaló,
gyávanak nyilvánítani.

Bentsik Ernő, Lux Samu.
Gölnieczy Géza,

miat Lux Samu ur megbízottjai.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

Eladó.

A **Madarassy Gyuláné sz. Szoboszlay Klementina** urnő tulajdonát képező **martonfalai alsó-koresma** a hozzá tartozó melléképületekkel és belsőséggel együtt örök áron eladó.

Bővebb értesítést ad **Molnár József** ügyvéd Rimaszombatban.

Uj virslis-üzlet.

Tisztelettel tudatom a helybeli és vidéki n. é. közönséggel, hogy e hó elejétől eddigi jó hírnek örvendő **mészáros-üzletemet virslis-üzlettel** egészítettem ki, — hol a nap bármely szakában frissen készült **tormás- és lére készült virslik, szavaládé-, párisi stb virslik** is jutányos áron a legpontosabb kiszolgálat mellett kapható és megrendelhető.

Vidéki megrendelések a leggyorsabban és pontosan eszközöltetnek.

Rimaszombat, 1889. szeptember 10.

Szabó József, mészáros.

KÖLCSÖN

közvetítetnek személyhitelre 100 frttól 1500 frtig 6%-ra 10 negyedév alatti visszafizetésre, ugyszinte

4¹/₂ %-os bankkölcsön földbirtokra

vagy nagyobb bérházakra, 1000 frttól kezdve egy millióig, 25. 32 vagy 42 évi tőketörlesztéssel — Válaszra 5 krajczáros bélyeg kéretik.

POLLÁK JÁNOS

bizományai és ügynöki irodája Budapest kerepesi-ut 65. szám 5—5

Árverési hirdetemény.

A sőregi közbirtokosság tulajdonát képező, s a sőregi 88. számú htjkönyvben fekvő 90. sorszámú ház, és melléképületek 570. □-öl belsőség, s mintegy 5 hold 600 □-öl legelő-terület, e folyó évi **szeptember hó 20-ának** délelőtt 9 óráján Sőreg községben, a község házánál el fognak árvereztetni.

Az árverési feltételek alólirott nál és a sőregi körjegyzői hivatalnál megtekinthetők.

Kelt Gortván, 1889. augusztus 18-án.

Madarassy Gyula, közb. igazgató.

P É N Z T 1—10

sorsjegyekre, értékpapirokra, bank, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, részletivekre, arany- és ezüst pénznemüekre bármily összegig olesón ad

L Ö R Y J.

banküzlete

Budapest, IV., hatvani-utca 17.

Hirdetmény.

Az osgyáni közbirtokosság tulajdonát képező s ugyanezen község 3. sztkben foglalt s a 3. 559. 560. és 1348. helyrajzi számok alatt levő ingatlanok u. m. koresmaépület, állás, istálló, malomépület a hozzá tartozó kizárólagos vízjoggal, mészárszék-épület, istállók és vágóhiddal; — azonkívül 18 kat. hold és 1200□° föld s rét, 6 kat. hold és 40□° kővágóhely **folyó év szeptember hó 22-én** délelőtti 10 óraker a helyszinén önkéntes árverés utján el fognak adatni, — ugy egyenkint, — mint összesen. — A venni szándékozók felhivatnak, hogy a becsár 25% bánatpénzzel lássák el magukat.

A feltételekről alólirott közbirtokossági igazgató ad felvilágosítást.

Kelt Osgyánban, augusztus 31-én.

2—3

Horváth László,
közbirtokossági igazgató.

VÉGHLESI

VERA-forrás

Hazánk **legtisztább, legolesőbb és legjobb szénsavdús, égvényes**

SAVANYUVIZE.

VÉGHLES SZALATNAN (Zólyom megye.)

Főraktár **RIMASZOMBATBAN:**

2—10

KERN ADOLF urnál.

Meghívás.

A nagyrócezi kölesönös segélyszövetkezet **folyó 1889. év október hó 6-án**, vagy ha ezen a napon a közgyűlés határozatképes nem volna, folyó év október hó 20-án, mindkét esetben délutáni 2 óraker a szövetkezet házában tartandó rendkívüli közgyűlésre, melynek tárgya: a beteresztendő módosított alapszabályok tárgyalása, illetve elfogadása, — a szövetkezet összes tagjait tisztelettel meghívja.

Nagy-Rőczen, 1889. év aug. 31.

2—3

Hlavács Sámuel, elnök.

LÖFKOVICS LIPÓT

NŐI- és FÉRFI-DIVATÁRU KERESKEDÉSE RIMASZOMBATBAN

a főtéren, az ujonnan épült SAMARJAY-féle házban.

Nagy választékban: férfi- és gyermek-kalapok, nyakkendők P. C. Habig gyártmányu „BIBER“-kalapok honi gyártmányu harisnyák.

Dús raktár: **női-, férfi- és gyermek-lábbeliekből.**

Különösen figyelembe ajánlja, jótállás mellett:

valódi karlsbadi czipőkből;

ugyszintén: női-, férfi- és gyermek everlasztang czipők, női- és férfi fehérművek, prágai és honi-keztük, nap- és esernyők, sétabotok, pénz- és szivartárczák, utazó bőröndök, női- és gyermek kézi-kosarak, illatszerek, diszművek és rövid árak. Női- és férfi uszó-ruhák; továbbá rüssök, szalagok, csipkék, selyem- és vászon zsebkendők, szabókellékek, paplanok,

női JERSEY-kabátokból

álló raktárát jutányos áron.

3—*